

Granițe comune. Soluții comune

Dezvoltarea și promovarea turismului verde în sectorul dunărean al bazinului Mării Negre
(raionul Cahul, Republica Moldova; municipiul Reni, Ucraina și județul Galați, România)

BSB-817

Cuprins

Prezentare de proiect

Turismul verde în sectorul
dunărean al bazinului Mării
Negre va fi dezvoltat și
promovat în cadrul unui proiect
transfrontalier pag. 1-2

Moldova de patrimoniu

Patrimoniul natural al Republicii
Moldova pag. 3-5

Potențialul turistic

Municipiul Cahul
Județul Galați
Comunitatea teritorială Reni
pag. 6-10

Sondaj de opinie

În Republica Moldova, 2/3 dintre
moldoveni nu merg niciodată la
odihnă pag. 11-13

Activitate turistică

Activitatea turistică a agențiilor
de turism și tur-operatorilor din
Republica Moldova în anul 2020
pag. 14

Turismul verde în sectorul dunărean al bazinului Mării Negre va fi dezvoltat și promovat în cadrul unui proiect transfrontalier

Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale (IDIS) „Viitorul” implementează în perioada decembrie 2020 – iunie 2023 proiectul transfrontalier „Dezvoltarea și promovarea turismului verde în sectorul dunărean al bazinului Mării Negre (raionul Cahul, Republica Moldova; municipiul Reni, Ucraina și județul Galați, România)”. Acesta este implementat în parteneriat cu Consiliul raional Cahul (Moldova), Primăria Reni (Ucraina) și Universitatea ”Dunărea de Jos” din Galați (România).

Obiectivele proiectului, prezentate la 8 aprilie, la conferința de lansare, țin de dezvoltarea și promovarea turismului transfrontalier verde pentru obținerea de beneficii socio-economice reciproce de către comunitățile din bazinul Mării Negre pe sectorul dunărean Galați-Cahul-Reni.

Project funded by
EUROPEAN UNION

Această publicație a fost produsă cu ajutorul financiar al Uniunii Europene. Conținutul
acesteia este responsabilitatea exclusivă a proiectului BSB-817 și nu poate fi, în niciun caz,
luat pentru a reflecta punctele de vedere ale Uniunii Europene.

Granițe comune. Soluții comune

Turismul verde în sectorul dunărean al bazinului Mării Negre va fi dezvoltat și promovat în cadrul unui proiect transfrontalier

Activitățile proiectului sunt axate pe dezvoltarea politicilor, crearea și consolidarea unui cluster turistic transfrontalier între Cahul (Moldova), Reni (Ucraina) și Galați (România), care ar stimula dezvoltarea turismului verde la frontieră, ar crește calitatea serviciilor turistice, a numărului de turiști în regiune și ar îmbunătăți calitatea vieții comunităților din regiune.

Proiectul vine să contribuie la îmbunătățirea politicilor transfrontaliere, stabilirea unui mediu de afaceri atractiv pentru turism și la realizarea, la nivel transfrontalier, a unei platforme de dialog eficiente între instituții și de la o persoană la alta. Totodată, va fi creat un ghid privind turismul transfrontalier, accentul fiind pus pe turismul ecologic; o hartă cu trei rute turistice transfrontaliere; o broșură informativă pentru turiști; dar și un program comun pentru dezvoltarea turismului transfrontalier în raionul Cahul, raionul Reni și județul Galați.

Vor fi desfășurate instruirii, mese rotunde și ateliere de lucru pentru consolidarea capacităților furnizorilor de servicii turistice, ale autorităților locale și regionale, în domeniul turismului verde transfrontalier. La fel, vor fi efectuate vizite de studiu și realizate podcast-uri tematice privind turismul verde în regiune și oportunitățile de antreprenoriat, dar și un studiu privind buna vecinătate de-a lungul sectorului dunărean al celor trei entități.

Proiectul transfrontalier „Dezvoltarea și promovarea turismului verde în sectorul dunărean al bazinului Mării Negre (raionul Cahul, Republica Moldova; raionul Reni, Ucraina și județul Galați, România)”, BSB 817 este implementat de către IDIS „Viitorul”, în parteneriat cu Consiliul raional Cahul (Moldova), Comitetul Executiv al Consiliului Local al or. Reni (Ucraina) și Universitatea ”Dunărea de Jos” din Galați (România).

Proiectul este parte a Programului Operațional Comun „Bazinul Mării Negre 2014-2020” și este cofinanțat de către Uniunea Europeană prin intermediul Instrumentului European de Vecinătate și de către țările participante: Armenia, Bulgaria, Georgia, Grecia, Republica Moldova, România, Turcia și Ucraina.

Proiect funded by
EUROPEAN UNION

Această publicație a fost produsă cu ajutorul financiar al Uniunii Europene. Conținutul acesteia este responsabilitatea exclusivă a proiectului BSB-817 și nu poate fi, în niciun caz, luat pentru a reflecta punctele de vedere ale Uniunii Europene.

Granițe comune. Soluții comune

Patrimoniul natural al Republicii Moldova

Patrimoniul natural al Republicii Moldova cuprinde o varietate de arii naturale. Este vorba de 12 categorii de zone naturale protejate (suprafața totală: 195,154.1 ha), din care fac parte 1 parc național, 3 zone umede de importanță internațională, 178 de diverse tipuri de rezervații, 130 de monumente ale naturii și 446 de arbori seculari. Opt tipuri dintre ariile protejate corespund clasificării Uniunii Internaționale de Conservare a Naturii, iar patru categorii sunt de interes național (grădina botanică, grădina dendrologică, monument de arhitectură peisajeră, grădina zoologică). Marea majoritate a zonelor protejate sunt situate în perimetrul localităților sătești, fapt care creează premise pentru dezvoltarea turismului în mediul rural.

O parte considerabilă a atracțiilor incluse în fondul ariilor naturale protejate pot deveni parte a traseelor ecoturistice. Printre cele mai reprezentative arii naturale cu potențial de dezvoltare a turismului verde pot fi: rezervația științifică „Codrii”, rezervația științifică „Plaiul Fagului”, rezervația științifică „Pădurea Domnească”, rezervația științifică „Prutul de Jos”, rezervația peisajeră „Trebujeni”, rezervația peisajeră „Suta de movile”, rezervația peisajeră „Codrii Tigheci”, rezervația peisagistică „Pădurea Hârbovăț”, rezervația naturală silvică „Misilindra”, rezervația peisajeră „Grădina Turcească”, rezervația peisajeră „Căpriana-Scoreni” etc. Toate rezervațiile științifice au propria administrație, care se subordonează direct autorității naționale de mediu. Pe teritoriul Republicii Moldova sunt dispersate 63 de rezervații naturale (4,10% din totalul ariilor protejate). Ele reprezintă suprafețe ocupate de anumite specii de floră și faună, care prin valoarea lor științifică și estetică necesită protecție. Majoritar peste 97% din rezervațiile naturale și 96% din rezervațiile peisagistice sunt în gestiunea Agenției de Stat Moldsilva.

Project funded by
EUROPEAN UNION

Această publicație a fost produsă cu ajutorul financiar al Uniunii Europene. Conținutul acesteia este responsabilitatea exclusivă a proiectului BSB-817 și nu poate fi, în niciun caz, luat pentru a reflecta punctele de vedere ale Uniunii Europene.

Granițe comune. Soluții comune

Patrimoniul natural al Republicii Moldova

Un potențial de valorificare sub aspect turistic o au și monumentele naturale, peste 500 fiind sub protecția statului, inclusiv obiective atractive precum peștera de ghips „Emil Racoviță” (circa 89 km), Stânca Japca, Grotele și recifele Brânzeni, Defileul Trinca, Râpa lui Vișan, Rașcov, Defileul Fetești, Cheile Butești, Naslavcea, Defileurile Duruitoarei și Văratice, Pragurile Nistrului, Argilele de la Etulia, Stejarul lui Ștefan cel Mare de circa șase secole de la Cobâlnea, Pădurea de plop de la Dubăsarii Vechi, izvoarele cu apă minerală etc.

Republica Moldova are potențial pentru observarea păsărilor, a unor animale rare - o cerință a pieței, dar care solicită disponibilitatea unor ghiduri de bună calitate care pot identifica prin vedere, sunet, semne animalele și care să conțină informații despre morfologie, habitate, stil de viață etc. În 2019, un traseu de observare a păsărilor s-a elaborat și interpretat în Rezervația natural-culturală „Orheiul Vechi”, conform standardelor internaționale prin materiale de suport informativ imprimare și digitale, diseminate prin info-tururi, programe de instruire a localnicilor și a agro-pensiunilor din rezervație.

Asemenea itinerarii pot fi ușor dezvoltate în alte rezervații și parcuri naționale. Cu toate acestea, Republica Moldova nu are actualmente o ofertă de produse, itinerarii și experiențe turistice în aceste arii naturale, precum ar fi experiențe în natura sălbatică, itinerarii de drumeții, observare de animale, activități interactive în natură pentru turiști, turism de recreere, de experiență sau transformațional, de aventură sau evenimente culturale turistice în natură.

Patrimoniul cultural al Republicii Moldova reprezintă o totalitate de valori și bunuri culturale (materiale și imateriale, mobile și imobile) de importanță locală, națională și mondială, constituit pe parcursul istoriei. Din cele cincisprezece mii de situri cunoscute, doar 5,206 sunt incluse în Registrul monumentelor protejate de stat.

Project funded by
EUROPEAN UNION

Această publicație a fost produsă cu ajutorul financiar al Uniunii Europene. Conținutul acesteia este responsabilitatea exclusivă a proiectului BSB-817 și nu poate fi, în niciun caz, luat pentru a reflecta punctele de vedere ale Uniunii Europene.

Granițe comune. Soluții comune

Patrimoniul natural al Republicii Moldova

Din numărul total al monumentelor circa 8000 reprezintă situri arheologice, circa 100 din acestea sunt cetățui de pământ, 3 cetăți medievale de zid, 6 orașe medievale (Orhei, Lăpușna, Tighina, Soroca, Căușeni, Chișinău), 788 biserici, 129 conace și mai multe orașe istorice din secolul al XIX-lea (Bălți, Cahul, Chișinău, Orhei, Soroca, Tiraspol). Din cele 5,206 monumente incluse în registru, 4086 monumente sunt de importanță națională și 1120 de importanță locală. În registrul monumentelor protejate de stat 2696 sunt situri arheologice, 1284 – monumente istorice, 1261 – monumente de arhitectură 225 – monumente de artă.

În anul 2005, meridianul geodezic de lângă satul Rudi, raionul Soroca, a fost inclus în Lista Patrimoniului Mondial, gestionată din anul 1978 de UNESCO. Este vorba de unul dintre cele 258 de elemente din „Arcul Struve” (de la numele savantului Wilhelm Struve), care are o lungime de 2820 km și se întinde pe teritoriul a zece țări, din nordul Europei (Hammerfest, Norvegia) până la Marea Neagră (Ismail, Ucraina), obiectiv ce reprezintă una dintre cele mai remarcabile realizări științifice și tehnice în domeniul măsurărilor terestre din sec. XIX. În Republica Moldova existau anterior 27 de puncte geodezice, după care specialiștii efectuau măsurări pentru alcătuirea hărților internaționale. Încercarea Ministerului Culturii de a depune în 2008 la Centrul Patrimoniului Mondial UNESCO a dosarului cu privire la „Peisajul Cultural Orheiul Vechi” ca monument mixt cultural și natural este tergiversată de mai mulți factori, inclusiv legislativi, de dezvoltare și întreținere a infrastructurii etc.

Dincolo de valențele sale identitare, etice, estetice și cognitive, în condițiile gestionării adecvate, patrimoniul cultural poate deveni, așa cum arată experiența altor țări, un factor de dezvoltare durabilă și coeziune socială. În contrast cu normele și practicile europene privind patrimoniul cultural, de la independență încoace patrimoniul cultural al Republicii Moldova se află în continuă degradare. Una dintre cele mai nefaste consecințe ale stării deplorabile a patrimoniului cultural și a cunoașterii precare a acestuia este și penuria unor repere identitare certe la mulți cetățeni ai Republicii Moldova.

Cadrul juridic actual al Republicii Moldova în domeniul ocrotirii patrimoniului cultural este unul foarte general. Deținători de interese din sector scot în evidență nevoia de măsuri urgente de salvare a arhitecturii autentice rurale, precum și reglementarea unor măsuri de control a administrațiilor publice locale în gestionarea patrimoniului cultural. Monumentele, muzeele, rezervațiile culturale, instituțiile cultural-artistice, precum sălile de concert, teatre, pot deveni generatori de experiențe turistice inovative, interactive, atractive, pentru care turiștii să plătească mai mult, dar și să organizeze evenimente și experiențe colective pentru a atrage vizitatorii locali și străini.

Sursa: Programul Național pentru Dezvoltarea Turismului 2025
https://cancelaria.gov.md/sites/default/files/document/attachments/proiectul_610_1.pdf

Project funded by
EUROPEAN UNION

Această publicație a fost produsă cu ajutorul financiar al Uniunii Europene. Conținutul acesteia este responsabilitatea exclusivă a proiectului BSB-817 și nu poate fi, în niciun caz, luat pentru a reflecta punctele de vedere ale Uniunii Europene.

Granițe comune. Soluții comune

Potențialul turistic al raionului Cahul

Raionul Cahul dispune de numeroase resurse naturale și antropice, care stau la temelia dezvoltării activității turistice și care permite dezvoltarea diferitor tipuri și forme de turism: vitivinicol, cognitiv, cultural, științific, balnear, completate de unități de cazare, alimentare și alte servicii auxiliare. Resursele turistice naturale ale raionului Cahul se remarcă printr-o diversitate foarte mare de obiective și prezintă o importanță atât națională cât și internațională, cum ar fi, spre exemplu:

- **Rezervația Științifică „Prutul de Jos”**, care constituie un adevărat muzeu al biodiversității, o bancă naturală de gene de o valoare inestimabilă pentru patrimoniul natural universal;

- **Lacul Beleu** - în baza căruia a fost creată rezervația naturală „Prutul de Jos”, care este un colț de rai pentru păsări de baltă, pești, animale și plante, o bună parte dintre care sunt incluse în Cartea Roșie a Republicii Moldova;

- **Lacul Manta** este cel mai mare lac natural din Republica Moldova, cu o suprafața de 2100 ha și este un paradis pentru viețuitoarele iubitoare de apă;

- **Râpele de la Văleni** - monument al naturii deosebit de prețios, cu numeroase rămășițe scheletice din pliocen și pleistocen, acestea fiind atractive și prin formele sale impănătoare.

- **Zona Ramsar „Lacurile Prutului de Jos”**, desemnată prima zonă Ramsar în Republica Moldova în anul 2000, situată între or. Cahul și s. Giurgiulești. Această suprafață umedă este recunoscută la nivel internațional datorită habitatului de păsări, precum și a plantelor și animalelor acvatice.

Această publicație a fost produsă cu ajutorul financiar al Uniunii Europene. Conținutul acesteia este responsabilitatea exclusivă a proiectului BSB-817 și nu poate fi, în niciun caz, luat pentru a reflecta punctele de vedere ale Uniunii Europene.

Ceea ce ține de potențialul turistic antropice, structura căreia este foarte complexă și care include diferite componente ca: monumente istorice, de artă, religioase, cetăți antice, muzee, centre meșteșugărești, printre care:

- Muzeul satului Giurgiulești;

- Muzeul Ținutului Cahul;

- Muzeul de Istorie și Etnografie Plai Natal din satul Slobozia Mare;

- Muzeul pâinii, s. Văleni;

- Muzeul de Istorie și Etnografie din Văleni;

- **Valul lui Traian** care este un monument arheologic de importanță internațională, obiectiv care face cunoscută Moldova pe plan mondial;

- Drumul lui Petru Rareș, s. Văleni;

- **Teatrul Republican Muzical-Dramatic „B.P. Hasdeu”** - unicul teatru din sudul Moldovei, devenit cunoscut la nivel internațional, datorită echipei de actori emeriți care a participat la diferite festivaluri teatrale, de unde s-a învrednicit de multe premii;

- **Universitatea de Stat „B.P. Hasdeu” din Cahul** este un simbol al orașului, construită în anii '50, aceasta reprezintă un adevărat monument arhitectural, păstrând elementele definitorii ale acelor timpuri;

- **„Parcul de odihnă orășenesc Grigore Vieru”** care datează din 1850, în mijlocul căruia este amplasată Catedrala Sf. Arhangheli Mihail și Gavriil;

- **Portul Internațional Liber Giurgiulești**, numit și cel de-al șaptelea Coridor Maritim Internațional, care asigură legătura între Europa și Asia.

Project funded by
EUROPEAN UNION

Granițe comune. Soluții comune

Potențialul turistic al raionului Cahul

- **Stațiunea balneară „Nufărul Alb”** este un sanatoriu cu tradiție în arta medicinală, un centru modern de recuperare a sănătății și dispune de o clinică, un complex hotelier;

- **Văleni Eco Village**, s. Văleni a pornit de la ideea unui muzeu tradițional, care a dezvoltat ulterior capacități de cazare ecologică (Pensiunea Casa Dorului), un restaurant amenajat rustic (Restaurantul Dor) și o mică vinărie de familie (Corbu Winery) cu scopul de a oferi pachete turistice bine încheiate pentru a putea găzdui grupuri mixte de turiști, atât străini cât și locali;

- **Potcoava Verde din satul Slobozia Mare** este un centru de echitație, unde doritorii au posibilitatea să facă o plimbare pe cai pe teritoriul rezervației ”Prutul de Jos”;

- **La Cotihana** - baza de odihnă și agrement este o destinație agroturistică complexă, unde poți admira nufării albi și galbeni, diverse specii de plante, lebede și rațe sălbatice.

- **Casa rurală ”La tanti Mașa”** din s. Slobozia Mare;

- **Casa Bunicului** din s.Paşcani.

Resursele turistice de natură etnografică reprezintă și ele o adevărată bogăție a raionului Cahul, transmise din generație în generație prin intermediul colectivelor artistice, festivaluri, expoziții, iarmaroace unde sunt puse în valoare cântecul, dansul, portul popular, tradițiile și meșteșugăritul.

În orașul Cahul sunt prestate turiștilor și servicii de divertisment aerian, zboruri cu moto-delta-planul, plimbări cu șareta pe străzile principale ale orașului. Pentru cei pasionați de vinuri, funcționează magazinele specializate în comercializarea vinului autohton, dar și câteva fabrici de vin.

Pentru promovarea tuturor atracțiilor turistice, în anul 2013 a fost înființat Centrul de Informare Turistică, cu scopul de a valorifica oportunitățile de dezvoltare, atât ca destinație turistică pe plan intern și extern, ca centru de dezvoltare a mediului de afaceri, academic, medical etc., cât și ca punct de plecare spre alte obiective și trasee turistice din zona de sud a țării.

Proiect funded by
EUROPEAN UNION

Această publicație a fost produsă cu ajutorul financiar al Uniunii Europene. Conținutul acesteia este responsabilitatea exclusivă a proiectului BSB-817 și nu poate fi, în niciun caz, luat pentru a reflecta punctele de vedere ale Uniunii Europene.

Granițe comune. Soluții comune

Potențialul turistic al județului Galați

Turismul este un segment major al economiei județului Galați, în primul rând datorită potențialului de dezvoltare atât pe termen mediu cât și pe termen lung. Valorificarea atracțiilor de diferite tipuri: turismul de agrement, agroturismul, turismul cultural, turismul de afaceri, turismul de croazieră etc., are ca principale rezultate crearea de oportunități de creștere economică și înființarea de noi locuri de muncă prin valorificarea patrimoniului cultural și natural. Dezvoltarea turismului trebuie să se bazeze întotdeauna pe o serie de principii în sensul conservării și protejării patrimoniului natural și cultural, dar fără a afecta echilibrul ecosistemului și fără a concentra fluxul de turiști doar în zone restrânse.

Județul Galați are un potențial turistic variat plecând de la cadrul pitoresc, monumente de artă și arhitectură, dar și un valoros patrimoniu etnografic și folcloric. Turismul durabil și agroturismul din județul Galați se pot realiza prin îmbinarea activităților agricole, a practicilor tradiționale agro-pastorale și silvice care să nu dăuneze patrimoniului existent. Totodată dezvoltarea turismului va aduce cu siguranță o înviorare a comunităților locale din punct de vedere economic și al culturilor tradiționale prin crearea de locuri de cazare pentru turismul de lungă durată.

Această publicație a fost produsă cu ajutorul financiar al Uniunii Europene. Conținutul acesteia este responsabilitatea exclusivă a proiectului BSB-817 și nu poate fi, în niciun caz, luat pentru a reflecta punctele de vedere ale Uniunii Europene.

Ecoturismul în județul Galați este influențat în cea mai mare măsură de calitatea mediului înconjurător și de conservarea biodiversității terestre și acvatice. Introducerea unor metodologii de management a vizitatorilor și includerea în planurile de management va avea ca rezultat o planificare corectă a turiștilor și implicit menținerea unui mediu sănătos. Elementele cheie ale unui turism durabil constau în crearea unei baze ecoturistice și amenajarea zonei cu utilitățile necesare, implementarea și înființarea centrelor de informare și vizitare, campanii de promovare și marketing și nu în ultimul rând, campanii de marketing și promovare a județului Galați.

Amenajarea infrastructurii de vizitare presupune implicarea locuitorilor din zonă care pot ghida turiștii și pot renaște o serie de legende locale, mai mult sau mai puțin cunoscute. În același timp, trebuie organizată cât mai eficient și activitatea de comerț turistic cu hărți, broșuri, suveniruri. Centrele de vizitare trebuie să fie echipate cu săli de prezentare a exponatelor din zonă, să fie dotate cu echipamente audio - video pentru filme documentare, dar și pentru desfășurarea unor activități social-culturale etc.

Project funded by
EUROPEAN UNION

Granițe comune. Soluții comune

Potențialul turistic al Comunității teritoriale Reni

Comunitatea teritorială Reni s-a format în 2020 ca urmare a reformei de descentralizare și unește 8 așezări: orașul Reni, satul Orlovka, satul Dolinskoe, satul Novoselskoe, satul Limanskoe, sftul Nagornoye, satul Kotlovina, satul Plavni. Reni este comunitate teritorială situată în partea de sud-vest a regiunii Odessa, în partea de sud a regiunii istorice și culturale a Basarabiei, pe malul stâng al Dunării, la 3 km est de gura râului Prut (un afluent al Dunării).

Pe Dunăre se învecinează cu România, în vest - cu Republica Moldova. Se află pe ruta de tranzit către Uniunea Europeană. Astăzi, comunitatea teritorială Reni, care combină o poziție geografică favorabilă, un peisaj natural unic este o moștenire istorică și culturală de diferite epoci, completează atractivitatea turistică atât a Ucrainei, cât și a regiunii Dunării în ansamblu. Potențialul bogat de resurse deschide oportunități largi pentru introducerea diferitelor direcții ale turismului intern (recreativ, ecologic-verde, educațional, rural, medical, religios) și internațional (de croazieră) în parteneriat cu statele de frontieră.

Aici se află sistemul unic al lacurilor dunărene, care este cunoscut pentru vederi frumoase, precum și pentru flora și fauna bogată. Lacul Yalpus este considerat cel mai mare din Ucraina și al doilea ca mărime din Europa. Malurile lacurilor sunt un loc de cuibărit pentru păsările sălbatice rare, în special pentru rațe de lac și pelicani.

Resurse istorice, culturale și etnografice ale comunității teritoriale Reni, incl. obiective turistice asociate cu bogata istorie a dezvoltării regiunii nordice a Mării Negre, rămășițele așezărilor din epoca bronzului, cuprului și fierului timpuriu, așezările grecești.

În vecinătatea satului Orlovka (numele vechi este Kartal) există unul dintre cele mai vechi și mai interesante situri arheologice din țara noastră - numit «Munte de Peatra». Este unic în primul rând prin faptul că este aproape singurul loc de pe teritoriul Ucrainei moderne în care oamenii au trăit continuu din epoca eneolitică (epoca cuprului și piatră) până la sfârșitul evului mediu, adică până la cinci milenii.

Project funded by
EUROPEAN UNION

Această publicație a fost produsă cu ajutorul financiar al Uniunii Europene. Conținutul acesteia este responsabilitatea exclusivă a proiectului BSB-817 și nu poate fi, în niciun caz, luat pentru a reflecta punctele de vedere ale Uniunii Europene.

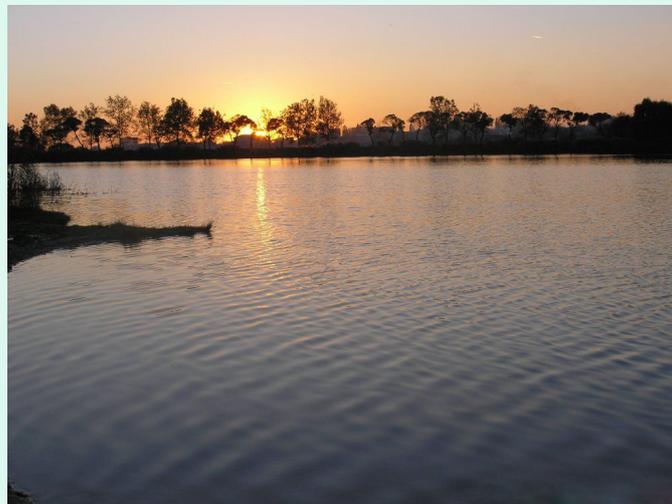
Granițe comune. Soluții comune

Potențialul turistic al Comunității teritoriale Reni

Aproape toate triburile și popoarele care au trăit în Valea Dunării în diferite perioade istorice s-au înlocuit aici. Nu este surprinzător faptul că grosimea stratului cultural aici ajunge uneori la trei metri și jumătate.

O parte a sistemului de arbori de Jos al «Zidurilor Troian» trece prin teritoriul comunității Reni. Conform versiunii științifice, zidurile Troianinferior au fost construit în secolul al III-lea în secolul d.Hr. și o linie întreruptă se întinde pe aproximativ 126 km de la râul Prut (satul Vadul lui Isak, Moldova) până la lacurile din estuarul Dunării-Marii Neagre: Yalpus, Katlabug, Kitay și Sasyk.

Obiectele interesante includ monumentul în cinstea trecerii armatei ruse conduse de împăratul Nicolae I peste Dunăre și începutul campaniei de la Constantinopol.

Feribotul a fost aici din cele mai vechi timpuri. Regele persan Darius I, care a plecat să cucerească Scitia, comandantul grec Alexandru cel Mare, împăratul roman Traian, khanul bulgar Asparukh și mulți alți comandanți l-au folosit pentru a-și transporta trupele în diferite momente.

Este imposibil să nu menționăm Orlovka (vechea denumire – satul Kartal) - singurul sat basarabean, ai cărui locuitori sărbătoresc Crăciunul catolic (25 decembrie) și aderă la această tradiție din generație în generație. Aici se păstrează surprinzător un rit antic de Crăciun, care combină motive păgâne și creștine într-un mod bizar.

Project funded by
EUROPEAN UNION

Această publicație a fost produsă cu ajutorul financiar al Uniunii Europene. Conținutul acesteia este responsabilitatea exclusivă a proiectului BSB-817 și nu poate fi, în niciun caz, luat pentru a reflecta punctele de vedere ale Uniunii Europene.

Granițe comune. Soluții comune

În Republica Moldova, 2/3 dintre moldoveni nu merg niciodată la odihnă, studiu

În Republica Moldova, 2/3 dintre moldoveni nu merg nici odată la odihnă. Alții 32,4% au fost cel puțin o dată în ultimii cinci ani. Dintre aceștia, 15% au mers o dată în an, 12% - o dată la câțiva ani, iar 5% - de 2-3 ori pe an. În anul pandemic, am avut o scădere de 4,3 ori a numărului de călătorii în scopul de odihnă, comparativ cu anul 2019. Sunt datele unui sondaj de opinie național, realizat de către CBS AXA, la comanda Institutului pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale (IDIS) „Viitorul”, pe un eșantion de 1114 persoane. Sondajul a fost prezentat vineri, 14 mai, de către Veaceslav Ioniță, expert economic al proiectului BSB-817.

Potrivit expertului, 80% dintre călătoriile de odihnă ale moldovenilor sunt făcute peste hotare. Țara preferată pentru destinație este Ucraina, unde aproape 47% aleg să se odihnească. Bulgaria este preferată de către circa 31% dintre moldoveni. Mai mult de 17% aleg să meargă în Turcia. Alții puțin peste 12% preferă România. În Italia merg mai mult de 10% dintre moldoveni, iar Grecia este preferată de către 12,2% de moldoveni. În țări ca Franța, Spania, Rusia SUA, Muntenegro merg mai puțin de 10% dintre moldoveni.

Veaceslav Ioniță a menționat că în Republica Moldova sunt în jur de 2,6 milioane de cetățeni, iar 32% dintre aceștia, cel puțin o dată la câțiva ani merg undeva la odihnă. Tinerii, de la 18 la 29 de ani, 54,4%, sau fiecare al doilea tânăr, merg cel puțin o dată în câțiva ani la odihnă, urmați de cei de 30-44 de ani. Cei de vârsta 60+, care de obicei sunt oameni cu venituri modeste – doar 13% merg la odihnă, sau fiecare a șaptea persoană. Mai mult de jumătate dintre turiștii moldoveni au studii superioare și un nivel de trai înalt. 45,2% dintre cetățenii care locuiesc în mediul urban aleg să meargă la odihnă. Cât privește populația rurală, doar 20% sau fiecare a cincea persoană. Bărbații, aproape 37%, merg cel mai des la odihnă, comparativ cu femeile, circa 29%.

Proiect fundat de
EUROPEAN UNION

Această publicație a fost produsă cu ajutorul financiar al Uniunii Europene. Conținutul acesteia este responsabilitatea exclusivă a proiectului BSB-817 și nu poate fi, în niciun caz, luat pentru a reflecta punctele de vedere ale Uniunii Europene.

Granițe comune. Soluții comune

În Republica Moldova, 2/3 dintre moldovenii nu merg niciodată la odihnă, studiu

Cât privește anul pandemic 2020-2021, numărul călătorilor în scopuri de odihnă s-au redus, iar din cei care au mers la odihnă 69% au decis să meargă peste hotare, comparativ cu 80% în anii de până la pandemie. Restul au preferat să se odihnească în Republica Moldova. În mod normal, în țară decid să se odihnească 20% din turiști. După grupa de vârstă, cei cu vârsta de 60+ aleg cel mai mult să se odihnească în țară. Oamenii cu venituri modeste, nu se odihnesc nici în țară, nici peste hotare. Iar cei care au un nivel de trai mai ridicat, a doua sau a treia odihnă este realizată în Republica Moldova.

În general, moldovenii aleg să meargă la odihnă pe cont propriu. Este vorba de aproape 74% dintre cetățeni care nu apelează la serviciile unei agenții de turism. În mare parte, cei care apelează la o agenție de turism sunt de 30-44 de ani și 60+ și e vorba de oameni cu studii superioare și cu venituri înalte.

Potrivit sondajului, moldovenii care se odihnesc în Ucraina au, în mare parte, studii medii generale, venituri medii, duc un mod de viață modest, astfel că își permit să se odihnească la un preț nu foarte mare și aproape de casă pentru a-și minimiza costurile. În România se odihnesc cel mai mult tinerii, de vârsta 18-29 de ani, în mare parte cu studii medii generale, cu un nivel de trai mai scăzut.

Veaceslav Ioniță a mai spus că aproape 570 de mii de cetățeni ai Republicii Moldova în fiecare an obișnuiesc să meargă la odihnă peste hotare, însă numărul de călătorii este de aproape 800 de mii, deoarece unii moldoveni aleg să meargă de mai multe ori peste hotare, în scop de odihnă. Astfel, un număr de 5% sau 130 de mii de cetățeni ai Republicii Moldova care merg la odihnă mai mult de o dată pe an.

Pandemia a afectat dramatic turismul, susține economistul. În anul 2019 s-au înregistrat 784 de mii de călătorii, iar în anul 2020 - circa 180 de mii. Cea mai mare scădere a fost din contul călătoriilor peste hotare. Dacă în 2019 au fost 645 de mii de călătorii în scopuri de odihnă peste hotare, atunci în 2020 aceștia au fost la nivel de 120 de mii. Cât privește situația din Republica Moldova, tot a scăzut, dar nu atât de dramatică. Dacă în 2019 au fost 140 de mii de călătorii în scopuri de odihnă în Republica Moldova, atunci în 2020 în perioada pandemiei numărul lor a scăzut la 60 de mii.

<https://www.youtube.com/watch?v=jOIuFV86mVI>

Proiect fondat de
EUROPEAN UNION

Această publicație a fost produsă cu ajutorul financiar al Uniunii Europene. Conținutul acesteia este responsabilitatea exclusivă a proiectului BSB-817 și nu poate fi, în niciun caz, luat pentru a reflecta punctele de vedere ale Uniunii Europene.

Granițe comune. Soluții comune

În Republica Moldova, 2/3 dintre moldoveni nu merg niciodată la odihnă, studiu

În 2019, în Ucraina au fost înregistrate 190 de mii de călătorii de odihnă ale cetățenilor moldoveni. În 2020 numărul lor a scăzut la 20 de mii. Conform unor cercetări internaționale, cetățenii Republicii Moldova asigură cea mai mare cotă de turiști străini care se află pe teritoriul Ucrainei. Numărul de turiști care mergeau în România în mod obișnuit până la pandemie era de circa 50 de mii de călătorii, însă în perioada pandemiei au mers doar 6 mii. Către Bulgaria în mod obișnuit erau 125 de mii de călătorii, anul trecut au fost doar 18 mii. Turcia de la 71 de mii de călătorii ale cetățenilor moldoveni în 2019 a înregistrat anul trecut 20 de mii.

„Cetățenii Republicii Moldova trebuie încurajați să-și creeze un stil de viață cu introducerea în agenda familiei a odihnei, trebuie încurajați să se odihnească în Republica Moldova, în zonele verzi ale Republicii Moldova. Totodată trebuie să încurajăm odihna organizată, agențiile de turism au foarte mult de lucru ca să educe un comportament al consumului de produse turistice în Republica Moldova. Noi avem ferma convingere că turismul rural, turismul verde este o alternativă pentru Republica Moldova. Trebuie să dezvoltăm turismul. Din nefericire acesta la noi este foarte slab dezvoltat, în comparație cu țările vecine”, a conchis Veaceslav Ioniță.

Studiul a fost realizat în cadrul proiectului transfrontalier: „Dezvoltarea și promovarea turismului verde în sectorul dunărean al bazinului Mării Negre, implementat de către IDIS Viitorul în parteneriat cu raionul Cahul, Republica Moldova; comunitatea teritorială Reni, Ucraina; județul Galați, România.

Proiect fundat de
EUROPEAN UNION

Această publicație a fost produsă cu ajutorul financiar al Uniunii Europene. Conținutul acesteia este responsabilitatea exclusivă a proiectului BSB-817 și nu poate fi, în niciun caz, luat pentru a reflecta punctele de vedere ale Uniunii Europene.

Granițe comune. Soluții comune

Activitatea turistică a agențiilor de turism și turoperatorilor din Republica Moldova în anul 2020

Biroul Național de Statistică informează că, în anul **2020**, agențiile de turism și tur-operatorii au acordat servicii turistice la **124,5 mii** de turiști și excursioniști, ceea ce constituie 33,1% față de anul 2019. Astfel, numărul de turiști și excursioniști în anul de raport comparativ cu anul **2019** a scăzut cu **252,1 mii** de vizitatori, pe seama reducerii numărului de participanți la turismul emițător cu 235,9 mii de vizitatori (-76,0%), turismul receptor cu 12,9 mii de vizitatori (-65,0%) și turismul intern cu 3,3 mii de vizitatori (-7,1%).

Din cei circa 7,0 mii de turiști și excursioniști străini care au vizitat Republica Moldova în anul 2020 și au beneficiat de serviciile agențiilor de turism și a tur-operatorilor, 95,1% au sosit în scopuri de odihnă, recreere și agrement, 3,4% - de afaceri și profesionale și 1,4% - de tratament. Ponderi mai însemnate în numărul total de turiști și excursioniști străini sosiți în Republica Moldova le-au revenit cetățenilor din **România (73,4%), Ucraina (14,9%), Federația Rusă (3,1%), Turcia (1,6%), Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord (1,1%)**.

Prin intermediul agențiilor de turism și tur-operatorilor în anul 2020 au plecat în străinătate 74,7 mii de turiști și excursioniști sau de 4,2 ori (cu 76,0%) mai puțin față de anul 2019. Majoritatea cetățenilor moldoveni (98,7%) au plecat în străinătate în scopuri de odihnă, recreere și agrement. Cetățenii Republicii Moldova au preferat să călătorească, în principal, în **Turcia (57,4% din total plecați în străinătate), Egipt (17,8%), România (7,9%), Bulgaria (5,1%), Ucraina (3,9%), Emiratele Arabe Unite și Grecia (câte 0,8%), Republica Cehă (0,7%)**.

Numărul de turiști și excursioniști participanți la turismul intern în anul **2020** a constituit **42,8 mii**, în descreștere cu 7,1% comparativ cu anul 2019. Deplasarea rezidenților moldoveni în interiorul țării, în scop turistic, a fost organizată în special de agențiile de turism și tur-operatorii din municipiul Chișinău (60,9%), regiunile de dezvoltare Centru (30,5%) și Sud (8,5%).

Încasările agențiilor de turism și tur-operatorilor din activitatea turistică în anul 2020 au însumat **782,8 milioane lei**, ce constituie 31,2% față de anul 2019. Cea mai mare scădere a încasărilor se observă în turismul emițător - cu 1573,2 milioane lei mai puțin (-68,6%) comparativ cu anul 2019 și turismul receptor - cu 75,1 milioane lei mai puțin (-91,1%).

Programul Operațional Comun „Bazinul Mării Negre 2014-2020”

Editorul publicației - IDIS Viitorul

Iulie, 2021

Programul Operațional Comun „Bazinul Mării Negre 2014-2020” și este cofinanțat de către Uniunea Europeană prin intermediul Instrumentului European de Vecinătate și de către țările participante: Armenia, Bulgaria, Georgia, Grecia, Republica Moldova, România, Turcia și Ucraina. Acest comunicat de presă a fost produs cu ajutorul financiar al Uniunii Europene. Conținutul publicației este responsabilitatea exclusivă a proiectului BSB 817 și nu poate fi, în niciun caz, luat pentru a reflecta punctele de vedere ale Uniunii Europene.

Project funded by
EUROPEAN UNION

